

CO KULTURA ZNAMENÁ EKONOMICKY PRO ČR Z POHLEDU MINISTERSTVA FINANCÍ

ING. BC. ZDENĚK HRDLIČKA

Makroekonomická predikce

Tabulka: Hlavní makroekonomické indikátory (predikce ze srpna 2022)

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2022	2023
							Aktuální predikce		Minulá predikce	
Nominální hrubý domácí produkt	mld. Kč, b.c.	5 111	5 411	5 791	5 709	6 108	6 799	7 356	6 618	7 135
	růst v %, b.c.	6,5	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,3	8,2	8,1	7,8
Reálný hrubý domácí produkt	růst v %, s.c.	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,2	1,1	1,2	3,6
Spotřeba domácností	růst v %, s.c.	4,0	3,5	2,7	-7,2	4,1	0,5	0,5	0,5	4,5
Spotřeba vládních institucí	růst v %, s.c.	1,8	3,9	2,5	4,2	1,5	0,8	1,3	1,0	1,0
Tvorba hrubého fixního kapitálu	růst v %, s.c.	4,9	10,0	5,9	-6,0	0,7	6,1	3,4	2,2	5,9
Příspěvek čistých vývozů k růstu HDP	p.b., s.c.	1,2	-1,2	0,0	-0,4	-3,6	-1,0	0,9	0,1	0,2
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	p.b., s.c.	0,5	-0,5	-0,3	-0,9	4,8	1,3	-1,2	0,0	-0,4
Deflátor HDP	růst v %	1,3	2,6	3,9	4,3	3,3	8,9	7,0	6,9	4,1
Míra inflace spotřebitelských cen	průměr v %	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	16,2	8,8	12,3	4,4
Zaměstnanost (VŠPS)	růst v %	1,6	1,4	0,2	-1,3	-0,4	-0,7	0,2	1,2	0,2
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	průměr v %	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	2,5	2,6	2,5	2,6
Objem mezd a platů (dom. koncept)	růst v %, b.c.	9,2	9,6	7,8	0,1	5,8	9,8	7,9	6,0	6,2
Saldo běžného účtu	% HDP	1,5	0,4	0,3	2,0	-0,8	-4,6	-4,0	-2,2	-1,9
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,2	-3,8	.	-4,5	-3,2
Předpoklady:										
Měnový kurz CZK/EUR		26,3	25,6	25,7	26,4	25,6	24,6	24,4	24,4	24,2
Dlouhodobé úrokové sazby	% p.a.	1,0	2,0	1,5	1,1	1,9	4,1	4,2	3,9	3,6
Ropa Brent	USD/barel	54	71	64	42	71	105	88	105	91
HDP eurozóny	růst v %, s.c.	2,8	1,8	1,6	-6,5	5,3	3,0	1,2	2,6	2,9

Pozn.: Srovnání s Makroekonomickou predikcí České republiky MF ČR z dubna 2022.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Makroekonomická predikce

Scénář predikce je postaven na těchto předpokladech

probíhající válka na Ukrajině nebude mít setrvalý dopad na ceny komodit na světových trzích

výpadek dodávek zemního plynu z Ruska do EU bude možné nahradit kombinací zvýšených dovozů plynu z jiných zemí (včetně zkapalněného zemního plynu), úsporami, přechodem na alternativní technologie a v této topné sezóně i využitím plynu ze zásobníků

Makroekonomická predikce

Ekonomika ve 2. pololetí velmi pravděpodobně prochází mírnou recesí

přesto by se hrubý domácí produkt mohl díky růstu v 1. polovině roku **letos zvýšit o více než 2 %**

- růst by měl být tažen investicemi do fixního kapitálu a zesílenou akumulací zásob
- i přes řadu fiskálních stimulačních opatření bude výdaje domácností na konečnou spotřebu tlumit razantní nárůst životních nákladů, zejména cen energií, a zpřísnění měnové politiky

v roce 2023 bude růst ekonomiky značně limitován

- domácnosti se nadále budou potýkat s dopady vysoké inflace, což se bude dotýkat jejich reálné spotřeby
- spotřeba sektoru vládních institucí i tvorba hrubého fixního kapitálu budou nadále působit prorůstově, slabší akumulace zásob však ekonomiku zpomalí
- vliv celkově slabé domácí poptávky bude částečně tlumit kladné saldo zahraničního obchodu

Makroekonomická predikce

Vysoká inflace zpomaluje ekonomický růst a snižuje životní úroveň obyvatel

meziroční inflace by ve 4. čtvrtletí měla díky energetickému úspornému balíčku výrazně poklesnout

k mimořádně silnému růstu spotřebitelských cen významně přispívají nejen potraviny, pohonné hmoty, elektřina, zemní plyn či imputované nájemné, ale i další kategorie zboží a služeb

inflaci posilují i domácí poptávkové tlaky, ty by však měly být tlumeny předchozím zvýšením úrokových sazeb

nad rámec současných devizových intervencí by měl tento faktor v horizontu predikce přispět také k posílení koruny vůči euru, což bude mít protiinflační efekt

v **roce 2023** by průměrná míra inflace mohla již být jednociferná, nicméně stále vysoká

Makroekonomická predikce

na trhu práce se nadále projevují nerovnováhy spojené s nedostatkem pracovníků

míra nezaměstnanosti by tak navzdory očekávané recesi a celkově slabé hospodářské dynamice v roce 2023 neměla příliš vzrůst

přetrvávající napětí na trhu práce bude tlačit na růst mezd, který však bude zaostávat za inflací

Makroekonomická predikce

Rizika predikce jsou vychýlená směrem dolů

hlavní negativní riziko souvisí se schopností nahradit **výpadek dodávek zemního plynu z Ruska do Evropské unie** zvýšeným dovozem od jiných dodavatelů a opatřeními na straně poptávky

přetrvávajícími riziky jsou **problémy v globálních dodavatelských řetězcích** (mj. i v souvislosti s čínskou politikou nulové tolerance vůči covidu-19), stejně jako vznik a šíření **nových mutací koronaviru**, proti nimž by dostupné vakcíny nebo prodělané onemocnění poskytovaly jen malou ochranu

rizikem je také vývoj inflace i **inflačních očekávání**, a **intenzita konsolidace veřejných financí**

příliv uprchlíků z Ukrajiny by na jednu stranu mohl zmírnit nerovnováhy na trhu práce a oslabit tlak na růst mezd, potenciálně neúspěšná integrace by však v budoucnu mohla představovat významný sociální problém

vnitřním rizikem je také cyklický a strukturální **vývoj v automobilovém průmyslu a nadhodnocení cen rezidenčních nemovitostí**

pozitivně může působit mimořádný **nárůst úspor domácností** v době epidemie, který by mohl pomoci tlumit dopady vyšších spotřebitelských cen na spotřebu

Nová Makroekonomická predikce vyjde 9.11. s upřesněnými údaji, nicméně hlavní narativ a faktory se nemění

Fiskální predikce

Scénář predikce a výhledu

- je postaven na makroekonomické predikci a výhledu ze srpna 2022
- zde uvedené údaje jsou součástí dokumentace k návrhu SR pro rok 2023 a jeho střednědobého výhledu na roky 2024 a 2025

Pandemií oslabenou světovou ekonomiku zasáhlo v letošním roce několik šoků:

- v první řadě jde o hospodářské a finanční důsledky ruské agrese vůči Ukrajině, s ní související humanitární krizi a energetickou dostupnost
- vyšší než očekávaná inflace v hlavních západních ekonomikách vede k utažení měnových podmínek
- uplatňováním přísných protiepidemických omezení došlo v Číně k déletrvajícím uzávěrám významných ekonomických center, což se nepříznivě podepsalo na globální poptávce i nabídce

Fiskální politika v ČR

řídí se mantinely danými zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti (zákon č. 23/2017 Sb.)

ten obecně definoval, že veřejné finance v ČR mají hospodařit nejvýše se strukturálními schodky 1 % HDP, případně nižšími, vyžádá-li si to sekundární evropská legislativa

v důsledku dvou novel v roce 2020, z níž ta druhá byla pozměňovacím návrhem ke zrušení „superhrubé mzdy“, byla „otevřena stavidla“ a umožněna daleko větší fiskální expanze, než by jinak bylo možné a fiskálně odpovědné

v rámci EU bylo k více či méně fiskálně zodpovědným krokům vytvořeno podhoubí tím, že Evropská komise poprvé v historii aktivovala pro rok 2020 všeobecnou únikovou doložku z pravidel Paktu o stabilitě a růstu

tu pak v důsledku přetrvávajících silných rizik a nejistot Evropská komise následně opakovaně prodlužovala i na roky 2021, 2022 a 2023

Fiskální konsolidace

nicméně součástí balíčků rozvolňujících fiskální pravidla byla vždy i cesta konsolidace veřejných financí ovšem jak ukázala skutečnost, z poměrně vysokého schodku veřejných financí

zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti definuje **minimální tempo konsolidace** veřejných financí až do opětovného dosažení stavu „mantinelů“ před propuknutím pandemie (dosažení střednědobého rozpočtového cíle pro ČR, tj. strukturálního schodku 0,75 % HDP)

protože výše schodků, ze kterých se konsoliduje (strukturální deficit ve výši 6,1 % HDP z roku 2021) je velmi vysoká, vláda rozhodla v květnu tohoto roku o zpřísnění výdajového rámce nad maximální úroveň danou zákonem

přesto je fiskální politika, i s ohledem na značná negativní rizika, nastavena restriktivně jen mírně, de facto se výše strukturálního schodku pořád drží (viz tabulka)

ke skutečné konsolidaci veřejných financí tak ještě bude muset dojít, její budoucí parametry však budou silně ovlivněny následky energetické krize a plány na posílení bezpečnosti země

Financování kultury

Důležitost kultury z pohledu MF

- oblast kultury generuje finanční zdroje
- přispívá k zaměstnávání lidí
- zlepšuje prezentaci naší země v zahraničí
- snahou Ministerstva financí je podle možností státního rozpočtu posílit financování celé kulturní oblasti
- v současné době se veřejné finance potýkají s řadou problémů, které tuto snahu výrazně omezují

Výdaje - kapitola 334 – Ministerstvo kultury v letech 2013 - 2025

Výdaje v Kč

CNS - výdaje dle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi

Kapitola 334 Ministerstvo kultury	skutečnost 2013	skutečnost 2014	skutečnost 2015	skutečnost 2016	skutečnost 2017	skutečnost 2018	skutečnost 2019	skutečnost 2020	skutečnost 2021	schválený 2022	návrh 2023	návrh SDV 2024	návrh SDV 2025
Výdaje celkem	10 481 670 410	10 930 248 511	11 522 492 561	11 770 619 522	12 106 184 103	14 060 450 466	15 140 330 176	15 798 099 305	16 597 005 672	15 237 780 850	18 497 591 071	15 885 623 436	15 772 307 602
Výdaje bez CNS	7 077 846 146	7 461 774 895	8 025 686 856	8 337 843 256	8 739 464 705	10 751 503 626	11 851 598 316	12 536 813 576	13 346 981 406	11 988 355 925	15 232 611 048	12 644 918 498	12 554 918 498
CNS	3 403 824 264	3 468 473 616	3 496 805 705	3 432 776 266	3 366 719 398	3 308 946 840	3 288 731 860	3 261 285 729	3 250 024 266	3 249 424 925	3 264 980 023	3 240 704 938	3 217 389 104

Opatření na podporu kultury během pandemie

Výdaje		
	2020COVID	Zvýšení prostředků na kompenzaci dopadů v oblasti kultury
	2020COVID	Program COVID-kultura I - podpora kulturního a kreativního průmyslu
	2020COVID	Příspěvek příspěvkovým organizacím v gesci Ministerstva kultury
	2020COVID	Program na podporu audiovizuálního a filmového průmyslu
	2020COVID	Program COVID-kultura II - podpora podnikatelských subjektů v kultuře
	2021COVID	Program COVID-kultura III - podpora OSVČ, audiovize, podnikatelských subjektů a nestátních provozovatelů kulturních památek
	2021COVID	Navýšení prostředků na podporu kultury v roce 2021 v souvislosti s COVID-19
	2021COVID	Program COVID-kultura IV
Příjmy		
	2021COVID	Snížení sazby DPH z 15 na 10 % u kulturních akcí

Státní rozpočet 2023

na oblast kultury je v návrhu státního rozpočtu na rok 2023 vyčleněn historicky nejvyšší objem finančních prostředků - částka 18,498 mld. Kč

ve srovnání s rokem 2022 je rozpočet vyšší o 3,259 mld. Kč

pro Ministerstvo kultury je navrženo navýšení rozpočtu ještě v roce 2022 o 1,179 mld. Kč (novela zákona o SR na r. 2022), které dosud nenabylo právní moci

po schválení tohoto návrhu bude představovat navýšení rozpočtu na rok 2023 částku 2,08 mld. Kč, tj. navýšení o 12,67 %

státní rozpočet je však jediným, resp. základním zdrojem financování pouze pro organizace zřizované státem, v oblasti kultury se jedná o státní příspěvkové organizace

pokud se jedná o organizace zřizované územně samosprávnými celky, je základním zdrojem pro financování jejich provozu rozpočet zřizovatelů, tj. obcí či krajů, v souladu s platnou legislativou náleží kultura do samostatné působnosti územně samosprávných celků, které mají na tyto své funkce i finanční zdroje, a to zejména daňové příjmy stanovené zákonem o rozpočtovém určení daní

Další zdroje financování kultury

Kromě finančního zdroje od zřizovatele mohou kulturní instituce zřizované územně samosprávnými celky nebo soukromoprávními subjekty získat dotace i ze státního rozpočtu, a to z programů vyhlašovaných Ministerstvem kultury.

Například:

- Program státní podpory profesionálních divadel a stálých profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů (na aktivity s celostátní působností a mezinárodní aktivity); v návrhu rozpočtu na rok 2023 se počítá s částkou **400 mil. Kč**
- Program Veřejné informační služby knihoven (hlavní nástroj dotační podpory pro 6500 knihoven zapsaných v evidenci knihoven vedené Ministerstvem kultury); v návrhu rozpočtu na rok 2023 se počítá s částkou **38 mil. Kč**
- Program záchrany péče o kulturní statky – podpora standardizovaných služeb v muzeích, podpora výstavních projektů celostátního i mezinárodního charakteru, Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (zabezpečení objektů, výkupy předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu, apod.); v návrhu rozpočtu na rok 2023 se počítá s částkou **77 mil. Kč**
- dalším možným zdrojem finančních prostředků je Akviziční fond - jedná se o dotační program určený pro sbírkové instituce (muzea, galerie), jejichž zřizovatelem není MK, dotace jsou určeny na nákupy děl moderního umění, užitého umění, průmyslového designu, grafiky a fotografií mladších 50 let
- kromě výše uvedeného mohou čerpat prostředky na kulturní aktivity v rámci vybraných výzev, pro rok 2023 je rozpočtováno celkem 800 mil. Kč

Výhledy do budoucna

navyšování rozpočtu Ministerstva kultury je i jedním z bodů programového prohlášení vlády

v průběhu tohoto volebního období by se výdaje Ministerstva kultury měly přiblížit 1 % výdajů po odpočtu výdajů na náhrady církvím a náboženským společnostem

pro rok 2023 zatím nedosaženo - výdaje MK (bez náhrad církvím) dosahují 0,69 % celkových rozpočtových výdajů v roce 2023 a celkové výdaje MK (tj. vč. náhrad církvím) dosahují 0,83 % celkových rozpočtových výdajů. K dosažení 1 % výdajů státního rozpočtu pro Ministerstvo kultury (bez církví) by muselo dojít k navýšení výdajů MK v roce 2023 cca o 7 mld. Kč

současná situace – veřejné finance jsou zásadně ovlivněny jednak koronavirovou pandemií a dále válkou na Ukrajině, tedy je otázka dosažení této hranice diskutabilní, a to i s ohledem na to, jak rostou celkové výdaje státního rozpočtu

Děkuji za pozornost